

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Learning Activities Using Phenomenon-Based Learning
and Scenario-Based Learning to Enhance Financial Literacy
among Grade 9 Students

นัทธพงศ์ โพธาซาง^{1*}, วสันต์ สรรพสุข², วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์³

Natthaphong Pothasang¹, Wasan Sapphasuk², Wilaiphorn Witchayawat³

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา¹, วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา²,

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา³

School of Education, University of Phayao¹, School of Education, University of Phayao²,

School of Education, University of Phayao³

*Corresponding Author Email: natthaphong.po@up.ac.th

(Received: Mar 1, 2026; Revised: May 8, 2026; Accepted: May 13, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินจากการเรียนรู้โดยกิจกรรมก่อนและหลังการเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน และ 3) เพื่อศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) รูปแบบแผนลำดับขั้นเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 16 คน คัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนที่เลือกลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ส20227 ความฉลาดรู้ทางการเงิน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน 2) แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) แนวคำถามการสัมภาษณ์กลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติแบบนอนพาราเมตริกของวิลค็อกสัน (Wilcoxon Signed Rank Test) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. นักเรียนมีความฉลาดรู้ทางการเงินจากการเรียนรู้เรียนรู้โดยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจทางการเงินในสถานการณ์จำลองได้อย่างสมเหตุสมผล ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินในอนาคต และมีแนวโน้มพฤติกรรมในการจัดการการเงินที่ดีขึ้น และเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ: ความฉลาดรู้ทางการเงิน; การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน; การเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน

Abstract

This research aimed to 1) create and determine the quality of learning activities using phenomenon-based learning combined with scenario-based learning to enhance the financial literacy of Grade 9 students; 2) compare the students' financial literacy before and after participating in these learning activities; and 3) study the financial literacy of Grade 9 students participating in the developed learning activities. The study employed a mixed-methods research approach utilizing an explanatory sequential design, collecting both quantitative and qualitative data. The target group, selected through purposive sampling, consisted of 16 Grade 9 students enrolled in the S20227 Financial Literacy course during the second semester of the 2025 academic year at the Demonstration School, University of Phayao. The research instruments included 1) lesson plans incorporating phenomenon-based and scenario-based learning; 2) a financial literacy test for Grade 9 students, and 3) focus group interview guidelines. Quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, and the Wilcoxon Signed Rank Test, while qualitative data were analyzed using content analysis.

The research findings revealed that

1. the appropriateness of the developed learning activities was at the highest level.
2. the students' financial literacy after participating in the learning activities was significantly higher than their pre-intervention scores at the .05 statistical level.
3. the students were able to apply their knowledge to rationally analyze and make financial decisions in simulated situations. Furthermore, they demonstrated an awareness of

the importance of future financial planning, exhibited tendencies toward improved financial management behaviors, and were able to effectively connect their learning to real-life phenomena.

Keywords: Financial Literacy; Phenomenon-Based Learning; Scenario-Based Learning

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงินจากการขาดความรู้ทางการเงินที่ดี (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2562) โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้นิยาม ความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ว่าเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการการเงินของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนิยามขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ที่ระบุว่า คือความตระหนัก ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และพฤติกรรมที่นำไปสู่การตัดสินใจทางการเงินที่ดี (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556) ความฉลาดรู้ทางการเงินจึงเป็นสมรรถนะสำคัญของพลเมืองในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ และควรได้รับการปลูกฝังแก่เยาวชนเพื่อเป็นทักษะติดตัวในการดำเนินชีวิต

แม้ความฉลาดรู้ทางการเงินจะมีความสำคัญ แต่จากการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติโดยใช้เกณฑ์ของ OECD พบว่าในช่วงแรกคนไทยมีทักษะทางการเงินต่ำกว่ามาตรฐานสากลและเผชิญปัญหาหนี้สินครัวเรือนสูง รวมถึงการเป็นหนี้ตั้งแต่อายุน้อย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561) อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจปี พ.ศ. 2565 พบว่าคนไทยมีพัฒนาการของระดับทักษะทางการเงินที่ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 71.4 ดีขึ้นกว่าปี พ.ศ. 2563 ที่ร้อยละ 67.4 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ที่ร้อยละ 60.5 (กองบรรณาธิการ วารสารพระสยาม, 2565) แต่ในทางกลับกัน พฤติกรรมการออมกลับน่ากังวล โดยสัดส่วนคนไทยที่มีเงินออมเพื่อฉุกเฉินในระดับที่เหมาะสมมีเพียงร้อยละ 22.4 และผู้ที่วางแผนเกษียณทำได้สำเร็จตามเป้าหมายเพียงร้อยละ 15.7 นอกจากนี้ยังพบปัญหายุ่งยากทางการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน (Gen Y และ Gen X) ที่มักถูกหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์และการลงทุน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

เมื่อกล่าวถึงความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) พบว่าโดยทั่วไปบุคคลส่วนใหญ่มักสั่งสมความรู้ด้านการเงินจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือจากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่า การได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบผ่านหลักสูตรการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเรียนรู้ด้านการเงินในระบบการศึกษามักปรากฏในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เช่น ระดับอุดมศึกษาและจำกัดอยู่ในสาขาที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น สาขาบัญชี สาขาเศรษฐศาสตร์ หรือสาขาบริหารธุรกิจ ส่งผลให้เยาวชนจำนวนมากขาดโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางการเงินอย่างรอบด้านตั้งแต่วัยเรียน แต่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเงินมักมุ่งเน้นเพียงการปลูกฝังพฤติกรรมการออมขั้นพื้นฐาน เช่น การเก็บออมเงินหรือการออมผ่านกระปุกออมสิน โดยยังขาดการเชื่อมโยงไปสู่ความรู้

และทักษะที่ซับซ้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนทางการเงิน การบริหารรายรับรายจ่าย การลงทุนและการจัดการกับความเสี่ยงทางการเงิน ส่งผลให้กรอบความคิดทางการเงินของผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับบริบทในชีวิตจริง และหากเมื่อผู้เรียนก้าวเข้าสู่วัยทำงานและมีรายได้ประจำ หากขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายและจัดสรรทรัพยากรทางการเงินไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในระยะยาว อีกทั้งยังอาจจะเลยการวางแผนการออมและการลงทุน ผลกระทบดังกล่าวอาจจะรุนแรงขึ้นเมื่อเวลาล่วงเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งเป็นช่วงที่ขาดรายได้ประจำ หากไม่มีการเตรียมความพร้อมทางการเงิน อาจนำไปสู่ปัญหาทางการเงินที่ยากต่อการแก้ไข และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในบั้นปลายของชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ (วิชาพล พลพิทักษ์ชัย, 2566)

ดังนั้นการวางรากฐานความรู้ทางการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ได้พัฒนาทักษะทางการเงินในระบบการศึกษาและพัฒนาครูให้สามารถส่งต่อค่านิยมทางการเงินที่ถูกต้อง (พรเพ็ญ สดศรีชัย, 2568) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินในโรงเรียนจึงไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการสอนเชิงทฤษฎีหรือการท่องจำเท่านั้น แต่ควรเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เผชิญกับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงและฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ โดยการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ขยายขอบเขตความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอย่างแท้จริง ผ่านวิธีการหรือการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดอย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดเป้าหมายในสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสะท้อนความรู้ภายใต้ การคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การมีส่วนร่วม ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ดียิ่งขึ้น (ภริมา วินิชาสถิตยกุล และชนินันท์ แยมขวัญยืน, 2565) การเรียนรู้ด้านการเงิน การใช้แนวทางเชิงรุกจึงมีความสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

หนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและได้รับการยอมรับในระดับสากล คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning: PhenoBL) ซึ่งเป็นแนวคิดจากประเทศฟินแลนด์ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์ในโลกความเป็นจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้แบบองค์รวมผ่านการแก้ปัญหา (เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2563) โดยมีลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำปรากฏการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงมากระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนเข้าใจในปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่ใกล้ตัว ซึ่งใช้วิธีการที่หลากหลายในการทำทำความเข้าใจและแก้ปัญหา โดยนักเรียนจะผ่านกระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้จากปรากฏการณ์ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม และเปลี่ยนความคิด โดยมีการบูรณาการความรู้แต่ละวิชามาใช้ในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริง (ตะวัน ไชยวรรณ และกุลธิดา นกุลธรรม, 2564) และอีกแนวทางในการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน (Scenario-Based Learning: SBL) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ออกแบบขึ้นโดยมีการกำหนดฉากหรือเรื่องราวที่เชื่อมโยงกับโลกแห่งความเป็น

จริง หรือใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย (กมลชนก สกลธวัฒน์, 2565) และช่วยพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทักษะในการตัดสินใจ ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวมุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และยังเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่โลกของการทำงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวทางการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon - Based Learning: PhenoBL) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน (Scenario - Based Learning: SBL) โดยทั้งสองแนวคิดนี้ไม่ได้ทำงานแยกส่วนกัน แต่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ การใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้น (Context) โดยนำเอาประเด็นปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นจริงในสังคมใกล้ตัวมาเป็นจุดเริ่มต้น เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความหมายและคุณค่าของสิ่งที่เรียน ในขณะเดียวกันการใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน รับช่วงต่อโดยทำหน้าที่เป็นห้องปฏิบัติการ (Practice Space) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาท ลองผิดลองถูก และฝึกการคิดวิเคราะห์ความเสี่ยงผ่านสถานการณ์จำลอง การทำงานประสานกันทั้งสองแนวทางนี้ช่วยเป็นสะพานเชื่อมระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้เผชิญหน้ากับความท้าทายทางการเงินในพื้นที่ที่ปลอดภัย ก่อนที่จะเผชิญกับโลกแห่งความเป็นจริง

ทั้งนี้การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้มุ่งหวังเพียงแค่ผลสัมฤทธิ์ด้านคะแนนสอบหรือการประเมินความรู้ทางทฤษฎีที่สูงขึ้น แต่มีวัตถุประสงค์สูงสุดเพื่อสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ถูกต้อง และสมรรถนะการตัดสินใจทางการเงินที่จะติดตัวผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนชีวิตในอนาคต ผู้วิจัยคาดหวังว่าการพัฒนากิจกรรมในครั้งนี้จะเป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแนวใหม่ ที่สามารถตอบโจทย์หลักสูตรฐานสมรรถนะและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินจากการเรียนรู้โดยกิจกรรมก่อนและหลังการเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางการเงิน

ความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นสมรรถนะสำคัญสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ โดยไม่ได้จำกัดเพียงความรู้ทางการเงิน แต่ครอบคลุมถึงความสามารถในการจัดการและตัดสินใจทางการเงินท่ามกลางบริบทที่มีความซับซ้อนในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ การบูรณาการความฉลาดรู้ทางการเงินเข้าสู่ระบบการศึกษาจึงมีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ (Lusardi, 2009) ทั้งนี้ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD, 2011) ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงินไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะพฤติกรรมซึ่งสะท้อนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

จากการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยกำหนดนิยามของความฉลาดรู้ทางการเงินว่าเป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและจัดการทางการเงินอย่างเหมาะสม โดยบูรณาการความรู้ พฤติกรรม และเจตคติทางการเงินเข้าด้วยกัน และพัฒนาเป็นองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเข้าใจพื้นฐานด้านการวางแผนและการจัดการเงิน 2) พฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งสะท้อนการแสดงออกในการจัดการเงินในชีวิตประจำวัน และ 3) เจตคติทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อและแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเงิน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นำปรากฏการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงมาเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เชื่อมโยงระหว่างสาระวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง โดย อรรถพร บุตระกัญญ (2561) อธิบายว่าการเรียนรู้ลักษณะนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสำรวจปรากฏการณ์ด้วยมุมมองสหวิทยาการผ่านกระบวนการสืบค้นและใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ขณะที่ ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลธิดา นกุลธรรม (2564) เห็นว่าปรากฏการณ์จริงทำหน้าที่ทั้งเป็นจุดเริ่มต้นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะภายใต้บริบทที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน นอกจากนี้ มาณริกา จันทาโก (2565) ยังเน้นย้ำบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์จริงผ่านกระบวนการวิเคราะห์และแก้ปัญหาแบบร่วมมือ

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ได้แก่ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การบูรณาการข้ามศาสตร์ และการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลธิดา นกุลธรรม (2564) ที่ระบุว่าการเรียนรู้ควรเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการตั้งคำถามและสร้างความรู้ร่วมกัน ในขณะที่ Marsh et al. (2019) เสริมว่าการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวช่วยพัฒนาทักษะ

การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาในบริบทจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Mattila and Silander (2015 อ้างถึงใน เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2563) กล่าวว่า แนวทางดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการคิดของตนเอง

สำหรับกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยทั่วไปประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การนำเสนอปรากฏการณ์ การตั้งคำถามและสำรวจปัญหา การสืบค้นข้อมูล และการสังเคราะห์องค์ความรู้ ซึ่ง วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ และ ลำไย สีหามาตย์ (2565) ได้เสนอว่ากระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกผ่านการลงมือปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม แม้แนวทางนี้จะส่งเสริมการเชื่อมโยงความรู้กับบริบทจริงและพัฒนาทักษะการคิด แต่ยังคงมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเป็นหลัก ซึ่งอาจจะต้องมีการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาทักษะในการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน เป็นแนวทางที่ใช้สถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงความเป็นจริงเป็นบริบทในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดย ชณัฐภา มีเพียร (2563) อธิบายว่าเป็นการออกแบบสถานการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาเสมือนจริง ขณะที่ กมลชนก สกนธวัฒน์ (2565) เห็นว่าแนวทางดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการค้นพบด้วยตนเองภายใต้บริบทที่ปลอดภัย

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน ได้แก่ การนำเสนอปัญหาที่มีความสมจริง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์ ซึ่ง สุธิดา พงษ์เสือ (2566) ระบุว่าช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ในขณะที่ Cloke (2023) เห็นว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความยั่งยืนของการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐานโดยทั่วไปประกอบด้วย การกำหนดสถานการณ์ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเผชิญปัญหา การตัดสินใจ และการสะท้อนผล ซึ่ง สุดคณะ นฤพนธ์จิรกุล (2560) และ กมลชนก สกนธวัฒน์ (2565) เห็นสอดคล้องกันว่ากระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงได้

เมื่อพิจารณาแนวคิดดังกล่าว การจัดการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็นฐานมีจุดเด่นในการส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาในบริบทที่ใกล้เคียงความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม การออกแบบฉากทัศน์จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของบริบทและระดับความซับซ้อนของผู้เรียน จึงอาจกล่าวได้ว่าแนวทางดังกล่าวมีศักยภาพในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง และสามารถนำไปบูรณาการร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นสมรรถนะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการตัดสินใจและการจัดการทางการเงินในชีวิตจริง ขณะที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานช่วยส่งเสริมการเชื่อมโยงความรู้กับบริบทจริง และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฉากทัศน์เป็น

ฐานช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจผ่านสถานการณ์จำลอง อย่างไรก็ตาม แนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละรูปแบบยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการบูรณาการทั้งการเข้าใจในบริบทจริงและการฝึกการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน

ดังนั้น การบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานจึงเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม และเจตคติ อันนำไปสู่การวิจัยครั้งนี้ที่มุ่งพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) รูปแบบแผนลำดับขั้นเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (วัลนิกา ฉลากบาง, 2560) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-group pretest-posttest designs) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 16 คน คัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกจากนักเรียนที่เลือกลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ส20227 ความฉลาดรู้ทางการเงิน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง

2.2 แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน

2.3 แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน และแนวคิดที่เกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางการเงิน จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้

2) สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สังเกตปรากฏการณ์และกำหนดบริบทฉากทัศน์ ขั้นตอนที่ 2 กำหนดปัญหาและรับประสบการณ์ ขั้นตอนที่ 3 สืบเสาะหาคำตอบผ่านฉากทัศน์และบทบาทสมมติ และ ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผลและเชื่อมโยงสู่ปรากฏการณ์

3) สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน รวมเวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เส้นทางอาชีพกับการเงิน เวลา 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การวางแผนทางการเงิน เวลา 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเงินยุคดิจิทัล เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ภัยทางการเงิน เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ภาษี เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 หนี้และการบริหารจัดการหนี้ เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การวางแผนเกษียณ เวลา 2 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การออมและการลงทุน เวลา 2 ชั่วโมง

4) หากคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเหมาะสม นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ หากมีค่าระหว่าง 3.41 – 5.00 ถือว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากการนำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า ทุกแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.15) แสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีระดับคุณภาพที่เหมาะสมในการนำไปใช้

5) ทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวเป้าหมาย

6) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานที่ทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

3.2 แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนในการสร้างแบบวัด ยึดตามกรอบแนวคิดของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) และแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินที่จัดทำโดยธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2565 เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

2) สร้างแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน จำนวน 50 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบวัดความรู้ทางการเงิน เป็นข้อคำถามแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมการเงิน เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า (Likert Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ และตอนที่ 3 แบบวัดเจตคติทางการเงิน เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า (Likert Scale) 5 ระดับ จำนวน 6 ข้อ

3) หาคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ใช้ได้ทุกข้อ

4) นำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร KR20 พบว่า ข้อคำถามทั้งหมด 50 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.33 - 0.70 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27 - 0.47 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.79

5) นำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3.3 แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) สร้างแนวคำถามเกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางการเงิน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ แนวคำถามการสัมภาษณ์ด้านความรู้ทางการเงิน จำนวน 2 ข้อ แนวคำถามการสัมภาษณ์ด้านพฤติกรรมทางการเงิน จำนวน 2 ข้อ และแนวคำถามการสัมภาษณ์ด้านเจตคติทางการเงิน จำนวน 1 ข้อ

2) หาคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ใช้ได้ทุกข้อ

3) นำแนวคำถามการสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ แล้วนำแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางการเงินไปใช้สัมภาษณ์แบบกลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 16 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยบอกจุดประสงค์การเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานให้นักเรียนทราบ

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 50 ข้อ

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน จำนวน 8 แผน รวม 12 ชั่วโมง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน (Post-test) จำนวน 50 ข้อ

5. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตามจำนวนที่ระบุในตอนต้น โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางการเงินแบบกิ่งโครงสร้างโดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา และบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) การหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) การเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน โดยใช้สถิติแบบนอนพาราเมตริกของวิลค็อกสัน (Wilcoxon Signed Rank Test) อย่างมีนัยสำคัญ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากแนวคำถามการสัมภาษณ์นักเรียน โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตีความหมาย และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบความเรียงลักษณะการอธิบาย เพื่อนำไปสรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษานักวิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการสร้างและหาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สังเกตปรากฏการณ์และกำหนดบริบทฉากทัศน์ 2) กำหนดปัญหาและรับประสบการณ์ 3) สืบเสาะหาคำตอบผ่านฉากทัศน์และบทบาทสมมติ 4) สะท้อนผลและเชื่อมโยงสู่ปรากฏการณ์ และมีองค์ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) มาตรฐานและตัวชี้วัด 2) สาระสำคัญ 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) สาระการเรียนรู้ 5) ภาระ/ชิ้นงาน 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เส้นทางอาชีพกับการเงิน เวลา 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การวางแผนทางการเงิน เวลา 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเงินยุคดิจิทัล เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ภัยทางการเงิน เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ภาษี เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 หนี้และการบริหารจัดการหนี้ เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การวางแผนเกษียณ เวลา 2 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การออมและการลงทุน เวลา 2 ชั่วโมง และหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เส้นทางอาชีพกับการเงิน	4.91	0.14	มากที่สุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การวางแผนทางการเงิน	4.92	0.15	มากที่สุด
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเงินยุคดิจิทัล	4.91	0.15	มากที่สุด
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ภัยทางการเงิน	4.94	0.15	มากที่สุด
5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ภาษี	4.91	0.14	มากที่สุด
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 หนี้และการบริหารจัดการหนี้	4.89	0.15	มากที่สุด
7. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การวางแผนเกษียณ	4.90	0.16	มากที่สุด
8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การออมและการลงทุน	4.91	0.16	มากที่สุด
รวม	4.91	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน โดยภาพรวมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานเรื่อง การออมและการลงทุน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.16)

เมื่อพิจารณาในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ภัยทางการเงิน มีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.94 รองลงมา คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การวางแผนทางการเงิน มีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1, 3, 5 และ 8 มีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากัน 4.91 ขณะที่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การวางแผนเกษียณ มีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.89 คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หนี้และการบริหารจัดการหนี้

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ใช้สถิติการวิเคราะห์สถิติแบบนอนพารามตริก ด้วยการทดสอบ Wilcoxon Signed Rank Test ผลปรากฏดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อน และหลังเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ทั้ง 3 ด้าน

ความฉลาดรู้ทางการเงิน	N	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ความรู้ทางการเงิน	16	13.63	2.36	17.19	1.87
2. พฤติกรรมทางการเงิน	16	17.50	1.59	20.06	1.81
3. เจตคติทางการเงิน	16	3.69	0.48	5.13	1.20

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน มีคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านความรู้ทางการเงิน หลังเรียน ($\bar{X} = 17.19$, S.D. = 1.87) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.63$, S.D. = 2.36) ด้านพฤติกรรมทางการเงิน หลังเรียน ($\bar{X} = 20.06$, S.D. = 1.81) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 17.50$, S.D. = 1.59) และด้านเจตคติทางการเงินหลังเรียน ($\bar{X} = 5.13$, S.D. = 1.20) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 3 แสดงผลต่างของคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน และหลังเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ด้วยการทดสอบ Wilcoxon Signed Rank Test

		N	Mean Ranks	Sum of Ranks
ทดสอบหลังเรียน - ทดสอบก่อนเรียน	Positive Ranks	15 ^a	9.00	135.00
	Negative Ranks	1 ^b	1.00	1.00
	Ties	0 ^c		
	Total	16		

a. ทดสอบหลังเรียน > ทดสอบก่อนเรียน

b. ทดสอบหลังเรียน < ทดสอบก่อนเรียน

c. ทดสอบหลังเรียน = ทดสอบก่อนเรียน

จากตาราง 20 ผลต่างของคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน และหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน พบว่า

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนจำนวน 16 คน โดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test มีนักเรียนที่ได้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (Positive Ranks) จำนวน 15 คน โดยมีค่าเฉลี่ยอันดับเท่ากับ 9.00 และผลรวมอันดับเท่ากับ 135.00 นักเรียนที่ได้คะแนนหลังเรียนน้อยกว่าก่อนเรียน (Negative Ranks) จำนวน 1 คน โดยมีค่าเฉลี่ยอันดับและผลรวมอันดับเท่ากับ 1.00 และไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนเท่ากับก่อนเรียน (Ties) จำนวน 0 คน

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน มีความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงค่าทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน และหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบนอนพารามेटริก ด้วยการทดสอบ Wilcoxon Signed Rank Test

ทดสอบหลังเรียน - ทดสอบก่อนเรียน	
Z	-3.526
(ใช้แทนค่า Wilcoxon เมื่อข้อมูลมีจำนวนมาก ค่า Z จากคู่ที่มีผลต่างเป็นลบ)	
Asymp Sig. (2 - tailed)	.000
(ความน่าจะเป็นในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน)	

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks

จากตาราง 21 แสดงค่าทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน และหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน พบว่า ความน่าจะเป็นในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน มีค่าเท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจทางการเงินในสถานการณ์จำลองได้อย่างสมเหตุสมผล ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินในอนาคต และมีแนวโน้มพฤติกรรมในการจัดการการเงินที่ดีขึ้น และเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้ จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 16 คน สัมภาษณ์เป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน โดยขอบเขตเนื้อหาของการสัมภาษณ์แบ่ง

ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านเจตคติทางการเงิน ผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างด้านความรู้ทางการเงิน พบว่า นักเรียนมีความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ดังที่นักเรียนกล่าวว่า “...หลังจากเรียนแล้ว รู้สึกว่าการเงินเกี่ยวข้องกับชีวิตทุกอย่าง ตั้งแต่เรื่องในชีวิตประจำวัน เช่น ค่าขนม จนถึงเรื่องของอนาคต หากไม่จัดการการเงินให้ดีตั้งแต่ตอนนี้ โตไปอาจจะมีปัญหาได้การเงินได้...” (การสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน, 2568) รวมถึงนักเรียนมีพฤติกรรมทางการเงินที่เปลี่ยนไป ดังที่นักเรียนกล่าวว่า “...หลังจากที่เรียน เริ่มจดบันทึกรายรับ – รายจ่าย ของตัวเอง แม้จะไม่ได้ทำทุกวัน แต่ก็พยายามทำให้สม่ำเสมอ เพื่อดูว่าเงินหายไปกับอะไรบ้าง จะได้วางแผนทางการเงินให้ดีขึ้น...” และ “...เปลี่ยนนิสัยการซื้อของออนไลน์ เมื่อก่อนเห็นของถูกก็อยากซื้อ แต่ตอนนี้คิดก่อนซื้อว่าของที่จะซื้อจำเป็นไหม...” (การสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน, 2568) มากกว่านั้นนักเรียนที่เรียนด้วยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ยังมีเจตคติทางการเงินที่เพิ่มสูงขึ้น ดังที่นักเรียนกล่าวว่า “...รู้สึกว่าการเงินเป็นเรื่องที่สำคัญมากขึ้น จากที่เคยคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ ตอนนี้คิดว่าเป็นเรื่องที่ควรรู้...” และ “...รู้สึกว่าการเรียนรูปแบบนี้มีความสุขและเข้าใจง่าย เพราะเหมือนได้เจอกับสถานการณ์จริง...” (การสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน, 2568)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอย่างเป็นระบบ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 สังเกตปรากฏการณ์และกำหนดบริบทฉากทัศน์ ขั้นตอนที่ 2 กำหนดปัญหาและรับประสบการณ์ ขั้นตอนที่ 3 สืบเสาะคำตอบผ่านฉากทัศน์และบทบาทสมมติ และ ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผลและเชื่อมโยงสู่ปรากฏการณ์ ซึ่งผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อค้นพบจากการทดลองจริง พบว่า แม้โครงสร้างกิจกรรมโดยรวมจะมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงมีความท้าทายในบางเนื้อหา เช่น ในแผนการจัดกิจกรรมที่ 6 เรื่อง หนี้และการบริหารจัดการหนี้ ซึ่งมีคะแนนความเหมาะสมต่ำสุดเมื่อเทียบกับแผนการจัดกิจกรรมอื่น สาเหตุมาจากความซับซ้อนของระบบหนี้สินที่เป็นเรื่องไกลตัว และผู้เรียนยังขาดประสบการณ์ตรงในการธุรกรรมดังกล่าว ทำให้การทำความเข้าใจเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นไปได้ยาก สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในหัวข้อที่มีความยากและซับซ้อน จำเป็นต้องมีการปรับแต่งฉากทัศน์ให้สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียนให้มากที่สุด เช่น การปรับเปลี่ยนสถานการณ์จำลองเป็นกาหยิบยืมเงินระหว่างเพื่อน หรือการผ่อนชำระสินค้าจากการซื้อขายออนไลน์ รวมถึงมีความจำเป็นต้องขยายเวลาใน

ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนและประเมินผล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เชื่อมโยงประสบการณ์และช่วยผู้เรียนวิเคราะห์ผลกระทบได้อย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลธิดา นุกุลธรรม (2564) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน: การเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนในโลกแห่งความเป็นจริง พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่พัฒนา ส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติและค้นหาคำตอบตามความสนใจของผู้เรียน โดยใช้สถานการณ์จากโลกแห่งความเป็นจริงเป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้ มุ่งเน้นการบูรณาการความรู้แบบองค์รวม อาศัยความรู้จากหลากหลายสาขาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ตามสภาพจริง ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และแก้ปัญหาแบบร่วมมือ ทั้งยังสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ประโยชน์และปรับเปลี่ยนแนวทางการหาคำตอบได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ชณัฐภา มีเพียร (2563) ที่ได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้การเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็น ฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐานสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

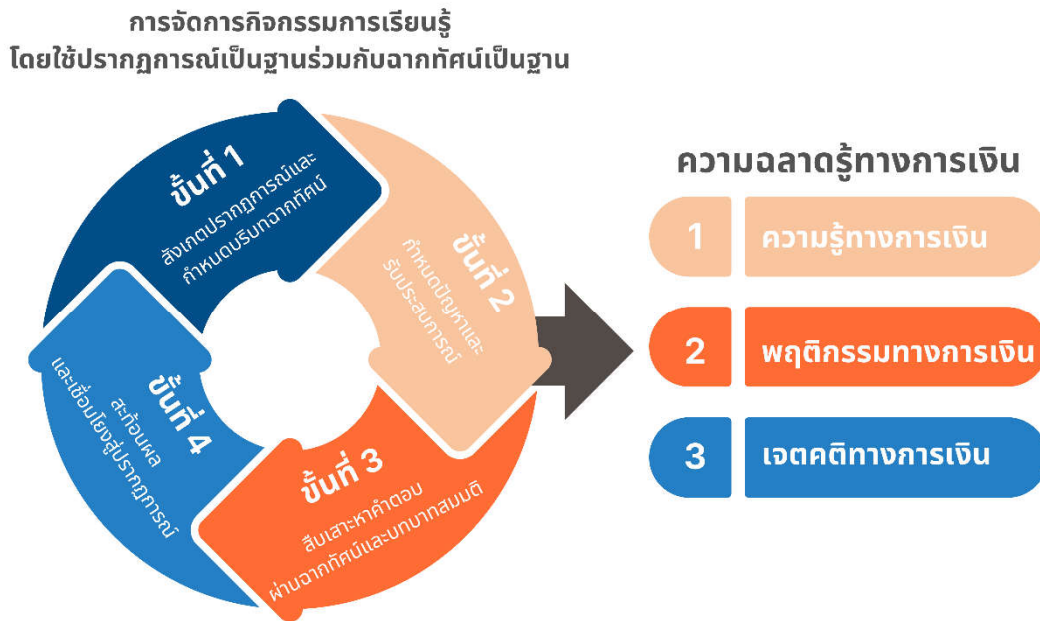
จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลเปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินจากการเรียนรู้โดยกิจกรรมก่อนและหลังการเรียนรู้ที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน มีคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 42.38 สูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 34.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเมื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จะพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีระดับความฉลาดรู้ทางการเงินที่สูงขึ้น คือการที่นวัตกรรมได้เปลี่ยนบทบาทของนักเรียนจาก “ผู้รับรู้” ให้กลายเป็น “ผู้เผชิญปัญหา” การใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ทำให้นักเรียนตระหนักว่าเรื่องการเงินเป็นเรื่องใกล้ตัว นำไปสู่การเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยสามารถอภิปรายตามองค์ประกอบความฉลาดรู้ทางการเงิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความรู้ทางการเงิน การที่นักเรียนมีความรู้ทางการเงินที่เพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 1 เลือกปรากฏการณ์และพิจารณาผู้เรียน และขั้นตอนที่ 2 กำหนดปัญหาและรับประสบการณ์ ที่นำประเด็นทางการเงินที่ทันสมัยและเป็นพลวัต เช่น ภัยทางการเงิน หรือการเงินยุคดิจิทัล มาเป็นตัวตั้งต้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสะท้อนให้เห็นว่า การได้สืบเสาะข้อมูลจากเหตุการณ์จริงช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่ายกว่าการท่องจำ ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Mattila and Silander (2015) ที่ระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นองค์รวม โดยใช้สถานการณ์จากโลกแห่งความเป็นจริงเป็นตัวกระตุ้นความสนใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ข้ามศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์นั้น ๆ ได้

อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านที่ 2 พฤติกรรมทางการเงิน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผลจากการใช้ขั้นตอนที่ 3 แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งทำหน้าที่เสมือนเป็นพื้นที่ปลอดภัยให้นักเรียนได้ทดลองบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัด ตัดสินใจทางการเงิน และเผชิญกับผลลัพธ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบโดยไม่กระทบต่อทรัพย์สินจริง การให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในฉากทัศน์ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความระมัดระวังก่อนการตัดสินใจ ซึ่งประเด็นนี้สนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลธิดา นกุลธรรม (2564) ในมิติของการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์จำลองเพื่อลดความวิตกกังวลและความกลัวในการตัดสินใจผิดพลาดในชีวิตจริง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้น และด้านที่ 3 เจตคติทางการเงิน การพัฒนาเจตคติทางการเงิน เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในขั้นตอนที่ 4 สะท้อนและประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนได้ทบทวนความคิด เหตุผลเบื้องต้นหลังการตัดสินใจ และผลกระทบที่ตามมาจากฉากทัศน์ ข้อมูลเชิงคุณภาพยืนยันว่า การสะท้อนคิดช่วยให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมในวันนี้กับความมั่นคงในอนาคต ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มุทิตา ย่องไทยสง (2567) ที่ยืนยันในด้านที่ว่า การใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มของพฤติกรรมและเจตคติทางการเงินได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมลชนก สกลธวัฒน์ (2565) ที่พบว่า การใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน สามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทุกองค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงิน โดยเฉพาะการสร้างความรู้และภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน พบว่านักเรียนมีความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทชีวิตจริงได้ การบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เป็นกระบวนการที่น่าเอา “ปรากฏการณ์” ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมาเป็นตัวกระตุ้นความสนใจ ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและเชื่อมโยงความรู้กับบริบทชีวิตของตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลธิดา นกุลธรรม (2564) ที่ระบุว่าปรากฏการณ์จริงจะทำหน้าที่เป็นทั้งจุดเริ่มต้นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การใช้ “ฉากทัศน์” เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญหน้ากับสถานการณ์จำลองในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาท ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจการเงินด้วยตนเอง สอดคล้องกับ กมลชนก สกลธวัฒน์ (2565) และ Clock (2023) ที่ระบุว่า แนวทางดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ผ่านการปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้จึงช่วยขยายขอบเขตจากการสอนเชิงทฤษฎีไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสร้างเจตคติที่ดีทางการเงิน ซึ่งตอบโจทย์องค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างรอบด้านตามกรอบขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD, 2011) อย่างแท้จริง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ตามภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย
(ที่มา: นัทรพงศ์ โพธิาชาง และคณะ, 2569)

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ โดยบูรณาการแนวทางการใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมาเป็นจุดเริ่มต้นเพื่อกระตุ้นความสนใจ ผสานกับการใช้สถานการณ์จำลองหรือฉากทัศน์ทางการเงินที่ซับซ้อนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สังเกตปรากฏการณ์และกำหนดบริบทฉากทัศน์ 2) กำหนดปัญหาและรับประสบการณ์ 3) สืบเสาะหาคำตอบผ่านฉากทัศน์และบทบาทสมมติ และ 4) สะท้อนผลและเชื่อมโยงสู่ปรากฏการณ์

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว มุ่งส่งเสริมตัวแปรตาม คือ ความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) และแบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงินที่จัดทำโดยธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 3

องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) หมายถึง ความรู้ในการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินให้บรรลุเป้าหมายทางการเงิน สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการกำหนดเส้นทางอาชีพกับการเงิน การวางแผนทางการเงิน การเงินยุคดิจิทัล ภัยทางการเงิน ภาษี หนี้ และการบริหารจัดการหนี้ การวางแผนเกษียณ การออมและการลงทุน 2) พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรม การจัดการทางการเงินของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย การตัดสินใจทางการเงินจัดสรรเงินก่อนใช้ เลือกรีวิวที่เหมาะสม ไตร่ตรองก่อนซื้อ ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา ดูแลการเงินตนเองอย่างใกล้ชิด ตั้งเป้าหมายในระยะยาว เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ ไม่กู้เมื่อเงินไม่พอใช้ ซึ่งการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางการเงินและบรรลุเป้าหมายทางการเงิน และ 3) เจตคติทางการเงิน (Financial Attitude) หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และแรงจูงใจที่มีต่อเรื่องการเงิน ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจและการจัดการด้านการเงินของแต่ละบุคคล โดยมีมุมมองต่อการมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต และการมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต การบูรณาการขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน จะเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างและหาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผลการศึกษาความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีความฉลาดรู้ทางการเงินสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 34.81 และหลังเรียนเท่ากับ 42.38 เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางการเงิน พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินเพิ่มจาก 13.63 เป็น 17.19 ด้านพฤติกรรมทางการเงินเพิ่มจาก 17.50 เป็น 20.06 และด้านเจตคติทางการเงินเพิ่มจาก 3.69 เป็น 5.13 สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และเจตคติทางการเงินที่ดีขึ้น รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและตัดสินใจทางการเงินได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1) ในการนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับฉากทัศน์เป็นฐานไปใช้ ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการเลือก ‘ปรากฏการณ์’ ที่มีความสดใหม่และเป็นประเด็นที่นักเรียนกำลังให้ความสนใจในขณะนั้น เพื่อรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนให้คงอยู่ตลอดกระบวนการ

2) บทบาทของผู้สอนในฉากทัศน์ ผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) มากกว่าผู้ออกคำสั่ง โดยเฉพาะในขั้นตอนการตัดสินใจในฉากทัศน์ ผู้สอนควรปล่อยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับ

ผลลัพธ์ของการเลือกอย่างอิสระภายในสถานการณ์จำลอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Experiential Learning)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาผลกระทบในระยะยาว ติดตามผลพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนในระยะยาว (6 เดือน หรือ 1 ปี) หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความคงทนของสมรรถนะความฉลาดรู้ทางการเงินว่าส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมออมและการใช้จ่ายในชีวิตจริงอย่างยั่งยืนหรือไม่

2) ควรมีการขยายผลสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น ศึกษาแบบการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ หรือในบริบทโรงเรียนที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของนวัตกรรมและปรับปรุงฉกาทศน์ให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก สกลวัฒน์. (2565). ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองบรรณาธิการ วารสารพระสยาม. (2565). ผลการสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย ปี 2565. [ออนไลน์]. <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/Phrasiam-67-2/2567-info-financial-skill.html> [17 [19 กันยายน 2568]
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2562). ความฉลาดรู้ทางการเงิน. [ออนไลน์]. <https://share.google/35k4xUHBQBBmJUjEi>. [19 กันยายน 2568]
- ชนัญญา มีเพียร. (2563). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้การเรียนรู้แบบฉกาทศน์เป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 [ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์]. DPU Learning Library. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Chanatda.Mee.pdf>
- ตะวัน ไชยวรรณ และ กุลธิดา นกุลธรรม. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน : การเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนในโลกแห่งความเป็นจริง. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 15(2), 251-263
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2556). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2556 <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2556ThaiFLsurvey.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2561 <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and->

publications/2561ThaiFLsurvey.pdf

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565

[https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-](https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2565ThaiFLsurvey.pdf)

[publications/2565ThaiFLsurvey.pdf](https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2565ThaiFLsurvey.pdf)

พรเพ็ญ สดศรีชัย. (2568). “สตางค์ Story” แบงก์ชาติใส่ใจการให้ความรู้ทางการเงิน. [ออนไลน์].

[https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-](https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/article-20250218.html)

[publications/articles/article-20250218.html](https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/article-20250218.html). [18 กรกฎาคม 2568]

ภริมา วินาสถิตยกุล และ ชนินันท์ แยมขวัญยืน. (2565). การเรียนรู้เชิงรุก: แนวทางการเรียนการสอนที่เลิศ
ในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 6(3), 921-933.

มานริกา จันทาโก. (18 มกราคม 2565). ถึงเวลาจัดการเรียนรู้ “โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน”

(*Phenomenon-Based Learning: PhBL*). วุฒิสภา. <https://www.senate.go.th/view/1/>

โครงการเอกสารวิชาการ/8657/TH-TH

มุกิตา ย่องไทยสง. (2567). การพัฒนาความฉลาดรู้การเงินโดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานของนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 11(3), 38-53. [https://so02.tci-](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/269999)

[thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/269999](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/269999)

เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2563). *Phenomenon-Based Learning: การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน*. [ออนไลน์].

<https://thepotential.org/knowledge/phenomenon-based-learning/> [19 กันยายน 2568]

วัลนิกา ฉลากบาง. (2560). การวิจัยเชิงผสมผสาน. วารสารวิทยาลัยนครพนม, 7(2), 124-132

วิชาพล พลพิทักษ์ชัย. (2566). ทำไมวิชาการเงินและการลงทุน จึงควรเรียนตั้งแต่เด็ก. [ออนไลน์].

<https://thematter.co/brandedcontent/sustainable-future-with-uob-01/204758>. [18

กรกฎาคม 2568]

วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ และ ลำไย สีหามาตย์. (2565). การจัดกรเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตบัณฑิตศึกษา. วารสารราชพฤกษ์, 20(1), 116-127.

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Ratchaphruekjournal/article/view/254114>

สุดคะนิง นฤพนธ์จิรกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการเรียนรู้จาก

สถานการณ์เสมือนจริง เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษและการรับรู้ความสามารถของ
ตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี [วิทยานิพนธ์ดุขุภักดิ์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต].

วารสารสุทธิปริทัศน์. [https://so05.tci-](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUStuthiparithatJournal/article/view/243304)

[thaijo.org/index.php/DPUStuthiparithatJournal/article/view/243304](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUStuthiparithatJournal/article/view/243304)

สุธิดา พงษ์เสือ. (2566). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานโดยใช้วิดีโอปฏิสัมพันธ์ การสอนงาน

และการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะวิชาชีพ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chula Digital Collections.

<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/12154/>

อรพรรณ บุตรกัตัญญ. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เพื่อการสร้างมุมมองแบบองค์รวมและ
การเข้าถึงโลกแห่งความเป็นจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(2),
348-365. <https://doi.org/10.58837/CHULA.EDUCU.46.2.19>

Cloke, H. (2023). *A Beginner's Guide to Scenario-based learning*. Growth Engineering.

<https://www.growthengineering.co.uk/a-beginners-guide-to-scenario-based-learning/>

Lusardi, A. (2009). *The importance of financial literacy*. NBER Reporter, 2009(2), 13–16.

National Bureau of Economic Research.

Marsh, D., Pérez, W. D. & Morales, M. E. (2019). Enhancing Language Awareness and
Competence-building through a Fusion of Phenomenon-based Learning and
Content and Language Integration. *Journal of e-Learning and Knowledge Society*,
15(1), 55-65. <https://www.learntechlib.org/p/207526/>

Mattila, P. & Silander, P. (2015). *How to create the school of the future: revolutionary
thinking and design from Finland*. Finland: Multprint, Oulu.

OECD. (2011). *Financial education*. OECD. Retrieved July 9, 2025 from

<https://www.oecd.org/en/topics/financial-education.html>

Mattila, P. & Silander, P. (2015). *How to create the school of the future: revolutionary
thinking and design from Finland*. Finland: Multprint, Oulu.